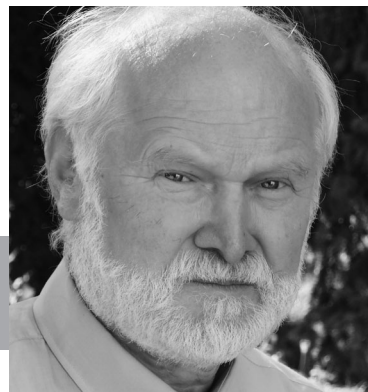


Egy aknaszedő vallomása

Kovács István
(1945, Budapest) költő,
műfordító, történész, Salföldön él,
Babérkoszorú-díjas



Anyám családjában nemcsak a világháborúkban elesetteket és a hadifogságban elhunytakat tartották számon, hanem még a 19. század második felében bekövetkezett rendkívüli halálesetekre is emlékeztek. Nagynénemtől tudtam meg, hogy dédnagymamám szépnek mondott tizenhat éves nővére szőlőkötözés közben egyszer csak lefordult a sámliról, és meghalt. Mint kiderült, a Magyarországon 1872-ben kitört utolsó nagy kolerajárvány kétszázezer áldozatának egyike volt. Emléke sokáig kísért és kísértett. Egy bölcs parasztasszony saját gyermeke halála kapcsán rádióban elhangzott mondata – „Azért legalább egy kicsit megköstolta az életet!” – oltotta ki a szerelmet aligha ismert „dédnagynéni” hirtelen halála miatt fel-felparázsló szomorúságomat.

Az 1957-es gyermekbénulási járvány anyámra jobban ráijesztett, mint rám. Amikor meghültem és fölment a lázam, kétségbeesetten összecsapta a kezét... Azt hitte, itt a vég: megbénulok. Másnapra kutya bajom se volt. Ő azonban, biztos, ami biztos, fél évvel azelőtt Svájcba menekült ismerősével küldetett Salk-vakcinát, de idehaza addig tartották a posta raktárában, míg meg nem romlott. Megúsztam, ám egy iskolatársamnak fél kezét és fél lábát megnyomortotta az akkori gyermekparalízis. Betegségében az volt a legvigasztalanabb, hogy apját

ugyanaz a járvány tette sántává egy emberöltővel korábban. Ettől kezdve együtt bicegtek a Kádárék akasztófáitól kilátástalan jövőbe. A járvány újabb hulláma két évvel később borította el Magyarországot. Egy délelőtt Sabin-cseppeket kaptam az iskolában. Délután megkérdezte *a legjobb barátom*, akinek két húga és egy öccse volt, hogy akarok-e Sabin-cseppeket, mert orvos-apja a jégszekrényben tárolja a gyerekek adagjait, s mert van bőven, nekem is jut. Akartam. Csak később döbbsentem rá, hogy ebből baj lehet: a dupla adag gyógyszertől biztos megbénulok... Nem mertem szólni anyámnak. Tőle hallottam először vastüdőről, s azokról, akik bennük élnek le az életüket. El tudtam képzelni, milyen lehet ott élni, mert egyszer majdnem beleszorultam az út menti árkot az udvari bejárat alatt összekötő betoncsőbe...

Hatvan év telt el azóta. És az utóbbi nyolc hónapban mintha arra ítéltettem volna, hogy farkasszemezzek a láthatatlan koronavírusokkal. Fenyegető csápocskáikkal olyanok, mint a megtévelyodott admirális parancsára vérpirosra festett víziaknák. Távcsövükön hányan és hány világtáj felől lesik, hogy sorra felrobbanjunk. Felrobbanjunk? Mi? A több mint ezer éve itt élő konok aknaszedők...

Kovács István